

VILDA ÖSTERN

EN ICKEORTODOX SKIDRESA I UKRAINA

Blomkålssnö, skottsäkert och blåsiga minus 12 på fel sida av berget. Catskiing i Ukraina är som en motsträvig kosackdans med hög promille.

**DU HAR BÖRJAT TRÖTTNA PÅ HELISKIING PÅ
KAMTJATKA OCH DIZIN I IRAN KÄNNES LITE
MAINSTREAM NUFÖRTIDEN. DÅ KANSKE DET ÄR DAGS
ATT DU TÄNKER LITE UTANFÖR SKIDBOXEN OCH DRAR
PÅ CATSKIING I UKRAINA?**

TEXT & FOTO NICLAS SJÖGREN

DE FÖRSTA PISKRAPPEN svider ordentligt men ju längre kvällen går desto mindre obehagligt blir det. Varje shot som vi slukar renderar oss en snärtig vedergällning som servitri-sen glatt delar ut. Baren som vi, tre medelålders gubbgrabbar och en medföljande son på 23, häckar på heter Kafé Mazoch och har tagit sitt namn från Leopold von Sacher-Masoch, författaren som gav namn åt masochismen.

Även i övrigt är utelivet ganska rätt när det gäller Lviv som är centralort i västra Ukraina där vi hamnat i väntan på vår taxitransfer som ska ta oss upp i bergen. Restaurangen i borgen, fritt översatt heter den Kött och rättvisa, har svärd som grillspett och tortyrredskap som stämningshøjare. En bödel sätter en person i ett sällskap bredvid vårt i en bur och hissar ner i källaren för en halvtimmes bestraffning.

Visst är det en turistfälla men i och med att vi är de enda västerländska turisterna känns det lite exotiskt. Man serverar en sensationell, ofiltrerad hantverksöl som är en välhumlad balanserad lager med en något insmickrande men ändå tydlig beska. Jag dricker också en, med lite god vilja just då, vettig men inte mer, ukrainsk cabernet till oxfilén.

Jag gissar att det är Lvivs elit som äter här. Priserna är för oss moderata men med tanke på att medelinkomsten i Ukrai-na är 1 600 svenska kronor per månad så är det dyrt. Jag äter för övrigt de bästa syrade grönsaker jag ätit. Bland annat en syrad vitkål färgad med rödbetsspad.

På en annan bar, med gruvtema, gör personalen allt för att elda upp våra kaffedrinkar med halvkilos gasoleldkastare. Vi börjar ana att det är en logisk uppladdning för catskiing i vilda östern, i den lilla gudsförgätna vintersporthålan som heter Dragobrat.

Joel Sjögren tar för sig av äkta karpatiskt granpuder i den skönt glesa skogen.

Håll inte bara i hatten. Håll även i dig själv, maskinen, skidor, vantar och stavar. Under vår resa orsakade uppförsåkingen två totalha-vererade skidor, tre knäckta stavar, fyra nära döden-upplevelser och ett armbrott. Uppför alltså.

DRAGOBAT | UKRAINA

RESEARRANGÖR Vi åkte på jungfruresan med Eastern Snow till Dragobrat i Ukraina. Lördag till söndag, (8 dagar plus en partykväll i Lviv), inklusive middag på olika restauranger, catskiing, transfer, ski in ski out, sauna, spa och liftkort kostar cirka 1500 euro per person (utan dryck och flyg). [easternsnow.com](#)

SKIDORT 13 liftar. Högsta åkdhöjd 1 704 meter.

CATSKIING Dragobrat freeride center. En heldag kostar runt 300 kronor. [facebook.com/DragobratFreeride](#)

POLITISKA LÅGET Oroligheterna på Krim-halvön märker man inget av i västra delen av landet. Vi pratade ganska obehindrat om politik men det kan vara ett tips att inte vara för tvärsäker på vem man hejar på beroende på om du pratar med ryssar eller ukrainare.

ALLA NORMALA SKIDÅKARE som besöker Ukraina åker till Bukovel som är en wannabee väst-skidort. Där hittar du bland annat ett tiotal sittlifhtar, hundspann, isrink och ett dussintal skidlärare som har röda enhetliga kläder. Bukovel är Ukrainas premiumprodukt när det gäller skidåkning för den stora massan.

Dragobrat däremot är en bedagad, flagnad, för att inte säga negligerad skidort. Eller skidort förresten, det kanske snarare bara är ett ställe där det ligger några hotell utslängda i närheten av en handfull liftar.

Dragobrat är den enklaste tänkbara vintersportdestinatio-nen, med många år på nacken, med nötta liftar, schabbiga res-tauranger och en oemotståndlig atmosfär om du gillar östlig kärv charm och personal som inte gått Skistars charmkurs.

Om Bukovel är Ukrainas piffiga Sälen så är Dragobrat mer Ukrainas Bydalen om ingen skulle renoverat liftar, restauranger och hotell sedan 1973. Dragobrat är snarare den där ovälkomna kusinen från landet som har gått på hemkokad crystal meth och kört chopper sedan vi senast sågs när vi gick i högstadiet och jag inte längre fick umgås med såna. Och nu när vi återses ska vi skåla i vodka och umgås över lite catskiing. Ungefär så.

DAGEN EFTER HYR vi en bil med chaufför och rullar fyra timmar på en ganska hygglig landsväg till Karpaterna och liftansamlingen i Dragobrat. Vi tar en bensträckare vid en marknad där man säljer allt från knivar och bildäck till textil och hundvalpar.

Vi stannar till vid ett bröllop utanför en kyrka. Landska-pet rullar förbi som i en film. En övergiven betongfabrik. Ett ställverk. Glimtar av ett Europa med ena foten i häst och vagn-transporter och den andra i informationssamhället. En Merca s550 coupe med tonade rutor bredvid nötta militärfordon.

Telefonen har täckning, även om Telia ideligen välkom-nar mig till Rumänien. Till och med vägkrogarna har wi-fi. Det yttre är lite luggslitet men ligger i startgroparna för en ny era. I en by en timme från skidorten byter vi fordon till välskött fyrhjulsdriven militärgrön minivan, gissningsvis från 1950-talet. Det sitter en CD-spelare i och riffet i Back in Black skraller från högtalarna. En dryg halvtimme på brant slingrande igensnöad skogsväg och sedan är vi framme vid Kazka Karpat Dragobrat, vårt hotell.

I OCH MED att lifterna är privatägda köper man liftkort för respektive lift. Man köper ett antal resor med liften, som ett klippkorts-system alltså. Det kostar ungefär två kronor per åk.

När vi köper liftkort känns det lite som en Monty Python-sketch. I och med att ingen skottat undan all snö som fallit så är kassaluckan i knädhöjd ungefär. Ja, ni kan se bilden framför er hur vi liksom, med skidorna, på får böja oss extremt långt ner för att betala och få liftkort.

Den pistbundna åkningen är ungefär någonstans mellan Lindvallen och Björnrrike i intensitet. Om jag nu tänker på lutning och fallhöjd. Pisterna är inte lika välskötta som i Sverige men det är absolut inget att klaga på om man inte är

utpräglat amerikansk och är ute efter att stämma någon. Men det är givetvis inte för pisterna eller lifterna en skidåkande skandinav åker till Ukraina. Jag åkte i alla fall tack vare att min danske vän och äventyrare Morten Due ringde mig för ett år sedan då han med sin ukrainska flickvän var i Dragobrat. – Niclas, vi måste åka. Det är så sjukt annorlunda. Ukrai-narna är grymt hardcore och kör bara på, helt utan gränser. Catskiingen är helt vild. Vi måste åka innan det blir som i Nordamerika, Alperna eller Sverige.

DET VRÄKER NER snö hela den första natten i Dragobrat. I och med att vi inte riktigt fått kontakt med catskiing-folket, telefonen funkade inte och vi väntar svar från deras kyrilliska Facebooksida, drar vi ut på egen hand.

Det är håll käften-bra. Vi snokar reda på en offpist-tur som börjar högst upp i systemet, går genom skogen och rundar sedan berget så att vi ska kunna ta oss tillbaka till byn utan alltför mycket krångel. Ni vet hur det är när kroppen skriker åt själen: »fy fiskarns vad bra, fy fasiken vad nice, fy satan alltså«.

Svängarna. Viktlösheten. Du faller. Gravitationen suger tag i dina hälar och drar dig genom vispgrädden så att du knappt får luft. Puderhundar pratade man om förut, powder dogs på engelska. Jag känner mig hundlik. Jag tar mig lite vatten över huvudet och gör en framåtvolt i den midjedjupa snön.

Det brinner redan små majbrisor i låren och snart rinner svetten över hela kroppen. Jag andas som en dvärgpudel som varit instängd två timmar i en Volvo kombi en solig dag strax

När liftar dör i Schweiz säljs de till Frankrike. Sen till Polen. Därefter gör de sju säsonger i Uganda för boskapstransport. Sen köps de över, ganska prissvärt faktiskt, till Dragobrat. Typ.

utanför Palma i juni. Längre och längre ner på berget. I hela kroppen vråks det ut kolhydrater som muskelcellerna girigt och glatt eldar upp.

Vi tar oss djupare in i skogen som blir allt tätare. Inga andra spår. Fantastiskt att ingen åkt här ännu.

– Skulle det inte finnas en skylt här nånstans? undrar Joel.

Vi skråar åt det håll som känns rätt mot byn. Google Maps visar att vi har några kullar mellan oss och där liftarna finns. Vi hittar en skida uppspikad med spetsen pekande åt det håll vi är på väg. Precis som vi fått förklarat för oss. Skönt. Men för säkerhets skull stannar vi upp och ringer till turistbyrån för att verkligen dubbelkolla. Vi vill inte åka vilse och dra igång någon förnedrande räddningsaktion i främmande land. Turistbyrån pratar risig engelska. Och de frågar vidare till bergsguiderna som pratar ännu lite mindre engelska.

– Hello, we are standing near the red ski pointing skiers right, east, after the long ridge, above the river. Are we supposed to follow this or can we go further down?

– Stop. Very dangerous go left.

– Yes. No problem. Then vi keep right. Thank you.

– Stop, stop. Very dangerous to left.

– Ok. We are going right. No problem. Bye, bye.

Vi skråar höger och bootpackar sedan upp i liftsystemet igen, en ganska dryg promenad i och med att det på de brantaste ställena är snö upp till midjan. Skidpornografisk fluff utförs är som bekant inte lika jätteskoj uppförs. Vi gnuggar på i två timmar.

När vi kliver i bindningarna igen och hasar nerför pisten mot liften möter vi ett gäng från det som skulle motsvara vår fjällräddning. De går i vanliga vinterkängor och är klädda ungefär som en normal svensk skoteråkare. Inga spadar, inga transceivers. De är andfädda och svettiga och blir skitglada att se oss så vi hejar och kallpratar lite med dem om den fina snön. Sakta går det upp för oss att vi dragit igång en ganska

förnedrande räddningsaktion i främmande land.

Det blir ännu skojigare när vi kommer ner till dalstationen. Den ukrainska statliga televisionen har skickat ett TV-team från närmaste redaktion, två timmar bort. De gör en lång intervju med oss. De pratar ukrainska och vi svarar på engelska. God dag. Och sen yxskaft. Sen brer jag på om hur mycket vi gillar skidåkningen i Ukraina.

Det blir ett inslag, prime time, på 11 minuter. Med blåljus och intervju med fjällräddningen och så den där fullkomligt urbota korkade oansvariga men ändå så överdrivet glada spinkiga skandinaven som brer på om hur mycket han gillar skidåkningen i Ukraina.

Vi skakar av oss skammen med ett par prissvärda afterskiöl och shots. Och så mutar vi fjällräddningen... eller förlåt, vi donerar, helt frivilligt men på förslag av turistbyrån, några hundringar till chefen för fjällräddningen så att vi, eller rättare sagt han, ska slippa *host* blanda in några försäkringsbolag i detta *host* missförstånd. Och så pratar vi inte mer om det. Okej.

EFTER TVÅ DAGAR får vi kontakt med catskiingoperatören, Dragobrat Freeride center, en grupp ambitiösa, skidåkande guider som förfogar över två fräscha Kässbohrer-pistmaskiner. Den där stelbenta byråkratiska uppfostran vi fått, med att allt måste vara exakt planerat och 102 procent säkert känns plötsligt lite trist och trångt.

Mikail, som blir vår guide, tack vare sin förståeliga engelska, sköter operationen med bollkänsla istället för preussisk precision. Vi gnuggar således catskiing i mycket avslappnade former. Där väst fastnat i en hämmande ond cirkel av att säkerheten går före allt kör Dragobrat Freeride Center lite mer masochist och tuffare tag. Det är befriande. Här låter man inte regler göra livet surt. Om du är rädd för att gamla liftar ska krascha, ogillar galna pistmaskinsförare och inte har lite bollkänsla kanske du ska åka till Saalbach istället.

Hotel Hoheneck | Engelberg | Schweiz

Välkommen till Hotel Hoheneck

VI SER FRAM EMOT DITT BESÖK!

500 meter till Europas bästa pister ■ Livemusik ■ 47 rum och 95 bäddar ■ Halvpension ■ Bastu Shuttlebuss till liften utanför dörren ■ Lounge Bar med matservering ■ Konferensfaciliteter

Tel: +41 41 500 11 80 | www.hotelhoheneck.com

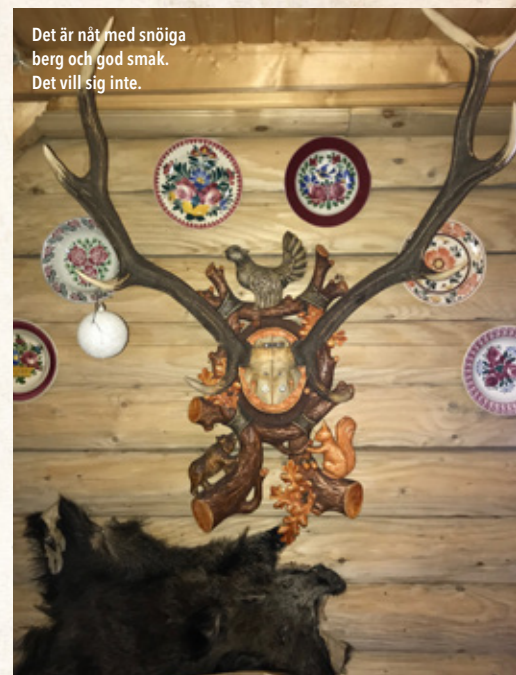
HOTEL HOHENECK
ENGELBERG

Det blandas friskt med det kulinariska utbudet. Denna frukost (sant) hörde till ett av de få bottenhopp.

Med handen på hjärtat får vi erkänna att vår gamla skolukrainska var lite rostig.

Det är nåt med snöiga berg och god smak. Det vill sig inte.

»JAG HALVLIGGER ÖVER NÅGRA NYVUNNA UKRAINSKA SKIDKOMPISAR SOM SITTE UNDER MIG.«

Som mest är vi 17 stycken på samma pistmaskin. En maskin som normalt tar mellan sex och åtta. Detta eftersom det just då bara fanns en pistmaskin men 17 stycken som ville åka.

Jag halvligger över några nyvunna ukrainska skidkompisar som sitter under mig. Krampaktigt håller jag i ett handtag bredvid avgasröret. Snön yr och snart är vi snyggt frostiga.

På toppen, 1 881 meter över havet, är det knallkall karpatisk vinter och snön har blåst fast på korset som markerar högsta punkten på berget Bliznitsa.

Vi high-fivar våra ukrainska utförsåkarvänner. Bränner åk efter åk. Vindpackat får dominera förmiddagen och sedan efter lunchen, som vi hoppar över, får vi puderåka. Det är en ganska tydlig strategi från guidernas sida, man vill börja med fostrande före och avsluta med finfint fluff.

Du vet förmodligen ganska exakt hur det är. Man åker upp. Jobbigt, blåsig, kallt, obekvämt, man önskar sig bort. Och sen får man belöningen på vägen ner. I detta fall på orörda sluttningar i Karpaterna i ett spännande land som ligger närmare än vad många tror.

Men kära läsare, om du orkat så här långt ska jag inte trötta dig med mer beskrivningar av någon 54-årig skribents fantastiska färdigheter i lössnö. Inte heller ska jag ödsla ditt tålamod med att berätta om snöns kvalitet och hur god drickan smakar på afterskin i det lilla rummet där guiderna övervintrar och bjuder oss på öl och sprit.

Men låt mig sammanfatta första dagens catskiing i Dragobrat med några få ord: obekvämt, råbarkat, belönande och alldeles, alldeles underbart.

VI TILLBRINGAR YTTERLIGARE dagar med catskiing. Det är som utförsåkning är mest. Ibland bra, ibland fantastiskt. Men alltid minnesvärt. Sista catskiingdagen är som en roman av Agatha Christie: 10 små negerpojkar. Ett par stavar åker in i bandet. En skida hamnar lika illa och mals sönder. Ett ganska nyförlovat par hoppar av efter två åk för att vädret är stygt och snön på förmiddagen är betongpackad blandat med bristande skare. En snowboardåkare som i vanliga fall är IT-ingenjör i Lviv bryter armen och får skjuts ner av den ena pistmaskinen.

Plötsligt är vi bara en pistmaskin. Och plötsligt är vi 17 på en maskin. Igen. Vi sitter överallt. Joel på bladet där bak. Guiden på plogen där fram. Vi andra hittar nånstans att sitta/stå/ligga. Och när maskinen håller på att välta bakåt får Joel flytta fram. Morten och Morten klamrar sig fast mot förarhytten. Jag kramar järnröret som låtsas vara sittplatssens ryggstöd. Man kör med flexibel säkerhet. Vi gillar det.

VI AVSLUTAR SKIDRESAN med några episka åk och klackarna i taket på en nattklubb där huvudattraktionen är härlig ukrainsk discomusik, spontandans och vattenpipor för inomhusbruk. Vi är så laddade och nöjda med resan att jag istället för att beskriva den festen ber om att få hoppa till att vi checkat in på Lvivs internationella nya fräscha flygplats vars bagagehantering får Arlandas att framstå som en relik från förr.

På taxifreen har de extrapris på vodka. Fyra euro för en hela. När den är betald frågar kassören om Joel vill ha en påse eller om han ska dricka den direkt. Pappa är ju med så han tar en påse. ★